

Yarım kalmış ne çok cümle...

Cihan Aktaş

31 Mayıs 2017

<http://www.haberiyat.com/yazarlar/cihan-aktas/yarim-kalmis-ne-cok-cumle>

Ölüm biraz da mahşer endişeleri yüzünden soğuk yüzlüdür. Gelmiş geçmiş bütün insanların toplandığı bir mahkeme idrakimizi değilse de hayal gücümüzü zorluyor. Bir türlü hazır değildir öylesine büyük bir mahkemeye, aşılacak engeller, ulaşılabilecek hedeflerin yorgunluğuyla geçer zaman. Onu yapayım, diğerini de... Yarım kalmış ne çok cümle, tamama erdirilmemiş ne çok tasarı vardır! Helalleşmeler gerçekleştirilecek hem, özürler dilenecek, kalpler alınacak.

Öyle olmuyor, oysa hep bir noktanın üstünde yaşıyoruz ya da bir sınır hattının. Tercihler ve seçimlerle bir bakıma sonsuz hayatımızı biçimlendiriyoruz orada, bir sanatçı gibi; fakat ortaya her zaman da hayranlık uyandıran sanat eserleri çıkmıyor.

Ölüm, inancımıza göre bir başka doğum, bir büyük başlangıcın eşiği. Bazen hastalıklar yüzünden yanı başımızda olduğunu düşünsek de hep ileridedir dünyaya veda anı.

Akif Emre'nin vefatı bu nedenle sarsıcı bir etki uyandırdı toplumda. Hiç beklemiyorduk, henüz vakit vardı, cümleler yarım kalmıştı. Fatih Camii'nin avlusunda gerçekleşen cenaze namazı sırasında cemaatin oluşturduğu hareket ve hissiyat mahşer düşünceleri uyandırıyor. Ne maskelerin anlamı vardı orada ne makamların. Ne tumturaklı ifadeler saygı sebebi olurdu ne sahip olunan unvanlar. İşte bunu bir kez daha yaşadık; ömür tasarladığımız, umduğumuz, sandığımız şekilde bir vade değilmiş.

Başka türlü yaşıyor, idare ettiğimizi sanıyor, acılara sağırlandığımız ve her zaman kendimizi haklı gördüğümüz halde sevap kazanmaktan söz edebiliyorduk. İlkelerine sadakatten geçiyormuş hakikate giden yol. Bunu niye böyle düşünememiştik?

Ölüm herkesin başında, ama herkesin ölümü kendine göre, diyor Albert Camus'nun "Alay" başlıklı öyküsünün kahramanı. Ebedi âleme işte bu şekilde bir vedayla yolculanmak herkese nasip olmazdı, üzüntü ısmarlanabilen bir şey değil. İnsanlar bir bakıma kendi ölümünün sarıntısını da yaşadı Akif Emre'nin ölümünün oluşturduğu muhasebeyle. Kazanç ve ziyan, kıymet ve kalıcılık başka bir gözle okundu. Çeşitli bağlamların sağladığı iktidarların yeri değildi namaz safları, saflığa, arınmaya, hakkı teslimine çağırıyordu. Maskeler kalktı, mesafeler değişti, konumlara özgü stratejik duruşlar bir yana bırakılıp eski günlerin amaçları hatırlandı.

Kimileri senelerdir semtine uğramamış, hatta, selamı sabahı kesmiş de olabilirdi. İtibarlı bir kültürel kurum için programlar düzenleyen bir arkadaşım onu davet etmeyi düşündüğünü ama kuruldan "konjonktür uygun değil" şeklinde bir itiraz geldiğini anlattı vefatından sonra. Kültürel iktidar, bizim kendi aramızda oluşturduğumuz görme ve kavrama zaafı tartışılmadan konuşulamayacak bir terkip. Yapıcı eleştiriler getiren bir düşünce adamının maruz kaldığı

yeterince konuşamama ortamını kim, hangi sebeplerle mazur buluyor olabilir... Biz böyle istememiştik, ama başa geldi. Konuşulması gereken yerde susmanın hesabını nasıl vereceğiz Mahkeme-i Kübra'da?

Çürümeden söz ediyordu ya son yazılarından birinde merhum, umut adına, her birimiz çürümeyi bir başkasının aymazlığında, sahteliğinde, yozlaşmasında arıyoruz. Temellük edilemeyen bir sıfattır asalet, oysa bir ömrü onun için sarf etmeniz gerekiyor.

Mahşer provası gerçekleştiriyor gibiydi cenaze namazı kalabalığı... Samimiyetsizlikten söz edilemez o yerde, güzel ve beklenmedik ölümle başlangıç cümleleri hatırlandı. Gerçekten ölüm hayattayken de yaşanmıyor mu? İşte böyle bir ölüm Mahşer Günü'nü hatırlatmıyor mu? Beni usul usul öldürüyorsun, diyor şarkı. Dinlememe, sözünü duyulmaz kılma, selamı sabahı kesme... Kim kime bunu niye yapıyor? Sonunda geleceğimiz yer burası, bu cami avlusu. İnsanlara, aslında kıymetli olanın ne olduğunu sordurmanın takvası, Akif Emre'nin şahitlik ettiğimiz kazancı. Boykot listelerine maruz kaldığı halde okunuyor, doğruculuğu sessizce bir saygı görüyordu. Erdemleri konuşulurken bunun somut anlamı üzerine pek az cümle kuruyor. Yazılar, yazılar. Sahih sözün ancak iktidar ilişkilerine mesafe konularak söylenebileceği kanısındaydı Akif Emre. Bunun götürdüğü yer ise "garibanlık" değildi asla; kendi asaletini, erdemini sağlayan değerleri, sözün sahiciliğini seçebilen insan "gariban" veya "yalnız" değildir. Son yazılarındaki umut terennümü okunmaktayken henüz ve çabası onca aşıkarken, ilkelilerini koruma çabasını sürgünlük hali gibi okuma kolaylığını seçti kimileri.

Akif Emre'nin saygıdeğer duruşundaki sebepleri sadece hatırlamakla kalmamamız gerekiyor elbette. Cenaze namazı sırasındaki saflaşma hayatın içinde hangi sebeplerle çözülüp dağılıyor? Peki, o aslında ne demek istemişti ömrünün son anına kadar, neyin tasasını çekmişti? Ezberleri bozacak cümleler için konjonktürü uygun görmeyen entelektüel faaliyet, bizim için nasıl bir fikir namusu hedeflemiş olabilir...

Bazen işte böylesine bir ölümle sarsılıyoruz ki bir türlü öğrenemediğimize yönelsin dikkatimiz. Henüz fırsat var, ötekinin acıları açısından bakmak için. Bir an için bile olsa, varlığı karton bir makete dönüştüren hırslardan kurtulmak için fırsat var.